

Posudek na disertační práci

Autor:	ing. Lucie Povolná, UTB ve Zlíně, Fakulta managementu a ekonomiky (FSE UJEP Ústí nad Labem)
Název práce:	Význam vybraných indikátorů v souboru informací důležitých pro rozhodnutí o nákupu obráběcích strojů
Studijní program:	P6208 Ekonomika a management obor 6208V038 Management a ekonomika, KF studia
Školitel:	doc. Ing. Jena Švarcová, Ph.D.
Recenzent:	doc. Ing. Roman Bobák, Ph.D.

K posouzení jsem obdržel disertační práci v rozsahu 108 stran, včetně českého a anglického abstraktu, seznamu publikací a životopisu autorky a teze dizertační práce pro SDZ v jazyce českém v rozsahu 42 stran. Zpracované podklady svou strukturou, obsahem i formální úpravou splňují ustanovení platných norem ISO i univerzitních a fakultních směrnic pro psaní vědeckých a kvalifikačních prací. Dílčí poznámky a náměty uvádím v dalším textu.

Stanovisko k jednotlivým kapitolám disertační práce.

V úvodu komentuje autorka volbu tématu, orientovaného na výběr informací potřebných pro kvalifikované rozhodování při nákupu obráběcích strojů. Za cíl si klade zhodnocení využívání vybraných předstihových ukazatelů očekávaného vývoje na trhu při investičním rozhodování a spolehlivosti těchto ukazatelů ve vztahu ke skutečnému vývoji na trhu. Ztotožňuji se s autorčinými východisky, téma považuji za vysoce aktuální.

Kapitola první - současný stav řešené problematiky je cca 14 stránkovou rešerší vymezující teoretická východiska v posloupnosti, změny v průmyslovém prostředí v novém století, postavení analyzovaných ukazatelů v procesech řízení poptávky podniků, význam podnikového nákupu, moderní průmyslový zákazník, nákupní proces, konjunkturální výzkum, stav oboru obráběcích strojů v ČR. Tuto posloupnost považuji za logicky opodstatněnou. ***Celou rešeršní část považuji pro účely disertační práce za postačující, je postavena na cca 120 titulech převážně zahraničních monografií, vědeckých a odborných časopisů, internetových zdrojů a legislativních dokumentů, zaměřených na průmyslový marketing a nákup, makroekonomické faktory hospodářského vývoje, B2B nákupní proces, rozvojové trendy v oboru obráběcích strojů.*** V převážné většině je dodržen doporučovaný způsob citování a odkazů na seznam literatury. Pro potřeby rešeršních kapitol vlastní disertační práce byla naznačena východiska z tézi ke SDZ zpodrobněna a podrobena další kritické analýze s využitím dalších zdrojů neuvedených v seznamu literatury a v tezích již citovaných. Při obhajobě by mohla autorka zaujmout stanovisko k následujícím otázkám

- Jaké vidíte dopady cílů nákupu uvedených na obrázku 1.4 na vývoj logistických nákladů a zásob
- O jaký typ nákupních situací v B2B investičním rozhodování naznačených v tabulce 1.1 v oboru obráběcích strojů převážně půjde

Na dalších cca 4 stránkách je pojata kapitola druhá, věnovaná cílům. Je zformulován jeden hlavní cíl podpořený dvěma dílčími a z něj se odvíjí čtyři výzkumné otázky. ***Hlavní cíl je formulován jako definování pozice předstihových ukazatelů v souboru informací, které jsou důležité pro rozhodnutí o nákupu obráběcích strojů. V tomto smyslu je naformulována také základní vědecká hypotéza H 1 Je přínosné využívat předstihové ukazatele ČSU při rozhodování o nákupu a prodeji obráběcích strojů. Podpůrné dílčí cíle jsou orientovány na potvrzení vztahu mezi předstihovými ukazateli a***

výkonovými ukazateli oboru obráběcích strojů a na průzkum využívání předstihových ukazatelů při nákupu a prodeji manažéry působícími v tomto oboru. Precizaci hlavního cíle by možná prospěla specifikace dalšího třetího dílčího postupného cíle, Návrh metodického postupu pro manažéry při nákupu a prodeji v oboru, který by zasadil práci s předstihovými ukazateli do obecného rámce plánování v dodavatelském řetězci naznačeného v rešeršní části v obrázku 1.3. Vysvětlující komentář při obhajobě by vyžadovala bližší představa o typu tohoto metodického postupu a orientační vymezení dalších vybraných aktivit pro splnění tohoto třetího dílčího cíle. V disertační práci je vhodně řešeno schematické vyjádření vzájemných souvislostí hlavní cíl, dílčí cíle, výzkumné otázky v obrázcích 2.1 – 2.3., předpokládám, že budou součástí prezentace při obhajobě.

Třetí kapitola v rozsahu cca 20 stran je zaměřená na zvolené metody zpracování ve vazbě na definované dílčí cíle a výzkumné otázky. ***Použitou posloupnost vymezení problému formou výzkumných otázek a hypotéz k jednotlivým dílčím cílům, data a metody výzkumu pro stanovené dílčí cíle považuji za logickou. Jejich vysvětlení je věnován dostatečný prostor.*** Souhlasím s naznačenými metodami kvantitativního statistického výzkumu sekundárních dat pro naplnění dílčího cíle č. 1 a kvalitativního výzkumu primárních dat pro naplnění dílčích cílů č. 2. ***U výzkumu sekundárních dat bylo třeba zvážit šíři výzkumu faktorů ovlivňujících nákup a prodej v oboru ve vazbě na specifikaci vhodných předstihových i výkonových ukazatelů. Předpokládám, že odůvodnění jejich výběru bude předmětem obhajoby. Za vhodnou považuji pro druhou výzkumnou otázku formu výzkumu na užším vzorku společností formou focus group (účastníci Setkání obchodních ředitelů SST). Při obhajobě by mohla autorka podrobněji okomentovat rizika rozsahu tohoto primárního výzkumu z pohledu počtu účastníků a možnosti zobecnění výsledků. Při podrobnější specifikaci výzkumných otázek a hypotéz k dílčímu cíli 1 použila autorka klasifikaci fází hospodářského cyklu v ČR ve zkoumaném období 2003 – 2017. Zajímá mne při obhajobě její názor na klasifikaci dalšího období 2018 – 2020 z pohledu nezávislé proměnné – výkonových ukazatelů i závislé proměnné předstihových ukazatelů.***

Pro dílčí cíl 1 specifikovala dvě výzkumné otázky, orientované

- VO 1-1 na existenci závislosti mezi vybranými konjunkturálními ukazateli a následným ekonomickým vývojem v různých fázích hospodářského cyklu
- VO 1-2 na míru shody trendu vybraných konjunkturálních ukazatelů a následného ekonomického vývoje na fázi hospodářského cyklu.

K první výzkumné otázce VO 1-1 byly stanoveny dvě výzkumné hypotézy závislosti zvýšení hodnoty spotřeby obráběcích strojů v ČR a předpovědi růstu poptávky v průmyslových podnicích v ČR a závislosti zvýšení hodnoty exportu obráběcích strojů z ČR do Německa a předpovědi růstu poptávky v průmyslových podnicích v Německu.

K druhé výzkumné otázce VO 1-2 bylo stanoveno 6 modelů porovnání trendu výkonového ukazatele vybrané části hospodářství v ČR (přírůstek HDP zpracovatelského průmyslu - čtvrtletí, přírůstek nových zakázek NACE 28 - měsíční) s trendem předpovědi (očekávaný vývoj poptávky v průmyslu ČR) v dílčích obdobích hospodářského cyklu. Dvě stanovené výzkumné hypotézy měly potvrdit zda výsledek shody v jednotlivých modelech mezi vybraným předstihovým a následným výkonovým ukazatelem není závislý na sledovaném období, nebo zda výsledek stupně shody napříč modely není závislý na daném období.

Výzkumné otázky a hypotézy mají podle mého názoru logickou strukturu. Jsou v části 3.3 Data pro cíl 1 podrobně doloženy vstupními daty jednotlivých statistických sekundárních ukazatelů veřejných databází ČSÚ a OECD s naznačením úprav proměnných pro časové posuny v měsíčních a čtvrtletních datových řadách. V části 3.4 Metody výzkumu pro cíl 1 jsou specifikovány použité statistické metody korelační a regresní analýzy pro potvrzení nebo vyvrácení statistických hypotéz H 1-1(a) H 1-1 (b) k VO 1-1 a Kruskal – Wallisův pro testování statistických hypotéz k VO 1-2. ***Použité metody k dílčímu cíli 1 považuji za adekvátní a v práci dostatečně okomentované.*** Část 3.5 podrobněji charakterizuje metody kvalitativního výzkumu použité pro cíl 2. Pro tento cíl je specifikována VO 2 Využívání

předstihových ukazatelů manažery v oboru obráběcích strojů při procesech nákupu a prodeje. Dvě související dílčí výzkumné otázky jsou zaměřeny na

- VO 2-1 využití/nevyužití předstihových ukazatelů při nákupu a prodeji obráběcích strojů a obecné povědomí o předstihových ukazatelích
- VO 2-2 význam předstihových ukazatelů v rámci faktorů ovlivňujících nákup a prodej v oboru

Použitou metodu strukturovaného rozhovoru ve focus group považuji, jak jsem se již zmínil a adekvátní, vzhledem k příležitosti podrobněji okomentovat pro účastníky cíle a metody výzkumu. Velikost zúčastněné skupiny představuje cca 30% z celkového počtu organizací Svazu strojírenských technologií.

Kapitola čtvrtá interpretuje souhrnné výsledky výzkumu v rozsahu cca 10 stran. Výsledky k dílčímu cíli 1, VO 1-1 jsou doloženy korelačními koeficienty, komentářem k vývoji, potvrzením obou stanovených hypotéz a souhlasnou odpovědí na výzkumnou otázku. Výsledky k VO 1-2 jsou doloženy tabulkami 4.3 Relativní četností shody trendů napříč specifikovanými modely, 4.4 Výsledky Kruskal-Wallis testu pro nezávislost modelů shody na období pro VO 1-2a, 4.5 Relativní četností shody dle stupňů shody napříč modely pro VO 1-2b, 4.6 Výsledky Kruskal-Wallis testu pro nezávislost modelů stupňů shody na období pro VO 1-2b, nezamítnutím stanovených obou hypotéz a nejednoznačnou odpovědí na výzkumnou otázku. **Prezentované výsledky v částech 4.1 a 4.2 mají podle mého názoru dostatečnou vypovídací schopnost jsou doloženy grafy vývoje sekundárních dat a přílohami práce.** Výsledky výzkumu v části 4.3 se soustředí na interpretaci k dílčímu cíli 2. **Použitá posloupnost průběh dotazování, výstupy dotazování, odpovědi na VO 2-1 a VO 2-2 má logickou posloupnost, je podrobně dokumentována v přílohové části.** Část 4.4 Výsledky plnění základní vědecké hypotézy syntetizují odpovědi na stanovené dílčí výzkumné otázky. **Považuji je rovněž za dostatečně okomentované.**

Pátá kapitola diskuse výsledků syntetizuje na cca 4 stránkách dosažené výsledky v rešeršní i výzkumné části, limity výzkumu a jeho možné další směry. **Oceňuji propojení výsledku vlastního výzkumu s poznatky ostatních citovaných autorů i kritické posouzení limitů provedeného kvantitativního i kvalitativního výzkumu.**

Šestá kapitola v rozsahu cca 3 stran hodnotí přínosy pro teorii a praxi. **Přínosem pro teorii je určité konfrontace výsledků vlastních výzkumů s citovanými poznatky jiných autorů, přínosem pro praxi připravená prezentace pro strukturované rozhovory, která dává určitý návod manažérům nákupu a prodeje, jak s krátkodobými předstihovými ukazateli v nákupních situacích pracovat.**

Závěr v rozsahu cca 2 stran syntetizuje výsledky řešení, hodnotí splnění stanovených cílů a potvrzení vymezené hlavní hypotézy.

Požadovaná hodnotící stanoviska.

- a) Téma podpory rozhodování o nákupu obráběcích strojů považují za velmi aktuální i vzhledem k perspektivně prosazovanému konceptu Industry 4.0 pro tento obor
- b) Vytyčený hlavní cíl i z něj odvozené dílčí cíle orientované na postup řešení jsou disertabilní. Jako poslední dílčí cíl by mohla být uvedena možnost zobecnitelnosti získaných poznatků do návrhu metodického postupu, která je částečně pokryta připravenou prezentací pro strukturované rozhovory formou focus groupe. Dosažení cílů vedlo k vyřešení problému naznačeného v současném stavu poznání a specifikovaného v předložené hlavní hypotéze.
- c) Předpokládaný postup řešení považují za adekvátní vymezenému problému. Specifickým tvůrčím přístupem autorky je skloubení výsledků sekundárních dat ČSÚ a OECD v kvantitativním výzkumu, kvalitativního výzkumu formou strukturovaných rozhovorů s výsledky výzkumu ostatních citovaných autorů v provedené rešerši.
- d) Práce může přinést zobecněním poznatků přínos pro teorii, praxi i pedagogickou činnost.

- e) Formální úroveň disertační práce i tézí které jsem obdržel vyhovuje požadavkům v univerzitních předpisech pro psaní kvalifikačních prací. Podle výsledků protiplagiátorského systému Theses.cz práce není plagiát.
- f) Publikáční činnost autorky obsahuje 4 tituly ve sbornících konferencí zařazených na WoS , a 3 zveřejněné příspěvky ve vědeckých časopisech (WoS, Scopus)), se 12 citacemi a $H_i=2$ což pro přihlášení se ke obhajobě disertační práce považuji za přiměřené. Oceňuji to, že se váží k problematice řešené v práci.

Závěr

Předložená disertační práce s tezemi i dosažené publikační výstupy jsou dostatečným podkladem k obhajobě. V naznačených intencích je disertační práce výsledkem řešení aktuálního vědeckého problému. Jde o ucelené pojednání, prokazující schopnost autorky ing. Lucie Povolné dlouhodobě tvůrčím způsobem pracovat. ***Doporučuji ji proto k obhajobě a v případě úspěšné obhajoby udělit doktorandce titul Ph.D.***

Ve Zlíně, 19.5.2021



doc. Ing. Roman Bobák, Ph.D.